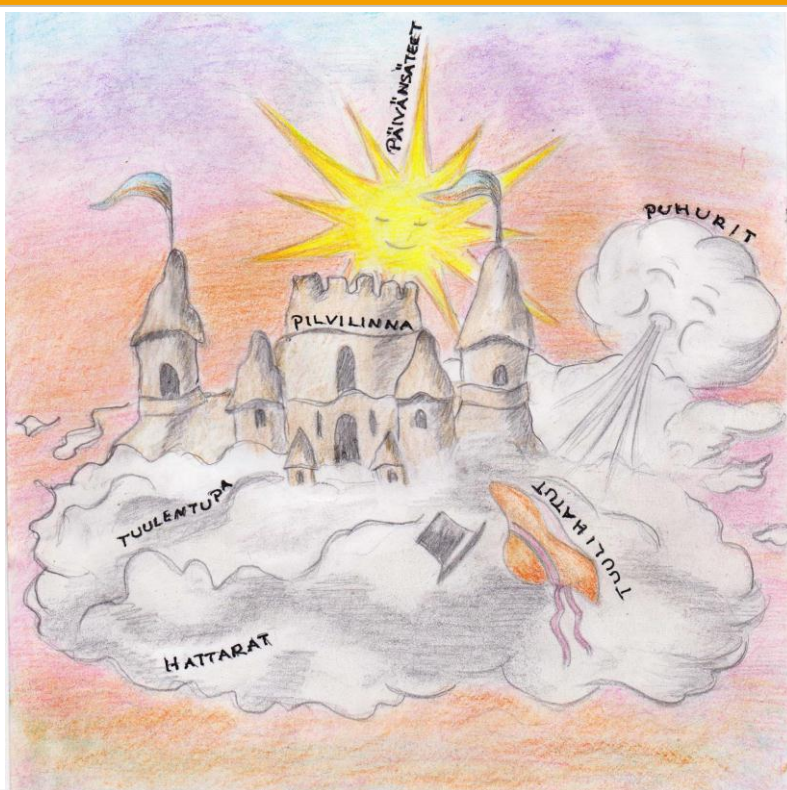

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma

Kulomäen toimintayksikkö

Opetuslautakunta 20.1.2014

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Opetussuunnitelman lähtökohdat	3
2.1	Arvolähtökohdat.....	3
2.2	Kasvattajuus ja lapsikäsitys.....	3
2.2.1	Kasvattajuus	3
2.2.2	Lapsikäsitys	4
3	Lasten puheenvuoro	4
4	Yhteistyö perheiden kanssa	5
5	Työ lasten parissa	5
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana	5
5.2	Lasten oma yhteisö ja kulttuuri	6
5.3	Kiusaamisen ehkäisy ja puuttumisen suunnitelma.....	7
5.4	Päivän kulku ja omatoimisuus	8
5.5	Lasten leikki.....	8
5.6	Oppimistoimintojen organisointi	9
5.7	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa	10
5.7.1	Kasvun ja oppimisen tuki	10
5.7.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus	10
5.8	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys	11
5.9	Varhaiskasvatuksen toimintamuodot.....	12
5.9.1	Esiopetuksen järjestäminen.....	12
5.9.2	6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen	13
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi	13
7	Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö.....	14
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet.....	14
7.2	Hyvinvointityö ja oppilashuolto	15
7.3	Varhaiskasvatuksen viestintä.....	15

1 Johdanto

Korsossa sijaitsevaan Kulomäen toimintayksikköön kuuluvat Maauninpolun päiväkotikoti ja Kulomäen päiväkotikoti. Kulomäen alueella on sekä kerros- että rivitaloja ja välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös omakotitalo-alue. Alueen monikulttuurisuus ja luonnonläheisyys näkyvät vahvasti päiväkotien arjessa. Päiväkotien läheisyydessä sijaitsee paljon luontoretki- ja leikkipuistopaikkoja, jotka mahdollistavat päiväkotiryhmien monipuolisen retkeilyn lähialueilla sekä lasten tutustumisen luontoon ja asuinalueeseen. Päiväkotien välittömässä läheisyydessä toimii Kulomäen koulu, jonka kanssa yhteistyö on tiivistä ja monipuolista. Korson keskustasta löytyvät lähimmät kulttuuripalvelut, esimerkiksi Lumon monitoimitalo kirjastoineen ja kulttuuri- ja liikuntapalveluineen.

Kulomäen toimintayksikkö koostuu kahdesta päiväkodista. Maauninpolun päiväkodissa toimii neljä ryhmää ja Kulomäen päiväkodissa kaksi, joista toinen on pienennetty ryhmä. Ryhmä on perustettu väliaikaisratkaisuna, mutta tarvetta ryhmän olemassaoloon on ollut jatkuvasti. Aiemmin yksikköön kuului myös perhepäivähoitoa. Toimintayksikkömme on monikulttuurinen; lapsistamme noin neljäkymmentä prosenttia on muunkielisiä. Moniammatillinen työyhteisömme koostuu lastentarhanopettajista, lastenhoitajista ja avustajista. Työyhteisömme arjessa on myös vahvasti mukana opiskelijat ja kieliharjoittelijat.

Kulomäen toimintayksikössä halutaan panostaa avoimeen ja luottamukselliseen suhteeseen perheiden kanssa, joka luo yksikköömme turvallisen ja kannustavan ilmapiirin. Perheiden kasvatuskäytännöiden huomioiminen päiväkotien arjessa ja vanhemmuuden tukeminen ovat tärkeitä kasvatuskumppanuuden luomisessa ja kehittämisessä. Tavoitteena on lapsen yksilöllinen kohtaaminen ja mielipiteiden huomioiminen jokapäiväisessä arjessa.

Kiirunatien, Kulomäen ja Vallinojan työyksiköiden kehittämishanke KiKuVa pureutuu varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttamiseen päiväkotien arkeen. Hankkeen aikana on tuotettu päiväkotiryhmien tiimeille tukirakenteita, esimerkiksi tiimisopimusrungon ja emotionaalisen läsnäolon rungon muodossa. Kehittämishankkeen tarkoitus on syventää osaamista yli yksikkörajojen osallistaen yhteisöjä jakamaan osaamistaan muiden toimintayksiköiden kesken. KiKuVa –hankkeessa keskitytään erityisesti osallisuuteen, leikkiin, monikulttuurisuuteen ja kestävään kehitykseen.

Kulomäen toimintayksikössä nähdään leikkiminen hyvin tärkeänä. Leikki on lapsen ominaisin tapa toimia liikumisen, tutkimisen ja taiteellisen ilmaisun sekä kokemisen ohella. Lapsi oppii aktiivisesti toimiessaan ja leikkiminen tukee toimimista ja ajattelun kehittymistä. Päiväkodeissamme on muokattu toimintaympäristöjä niin, että ne tarjoavat monipuoliset leikkimahdollisuudet niin lasten omaehtoiseen kuin kasvattajan ohjaamaan leikkiin.

Olemme myös kouluttaneet työyhteisömme käyttämään Mini Versoa eli vertaissovittelua lasten välisten riitojen selvittämiseen ja näin mahdollistaneet lapsille ristiriitatilanteissa tapahtuvan vuorovaikutuksen opetteluun. Mini Verso perustuu sovittelun pelisääntöihin ja yhdessä kasvattajan kanssa lapsi opettelee löytämään ratkaisuja ristiriitatilanteisiin. Mini Verso on lasta kuunteleva ja osallistava menetelmä, joka on kehitetty ala- ja yläkouluissa käytetyn Verso vertaissovittelumallin hyvien kokemusten pohjalta.

2 Opetussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Arvolähtökohdat

Vantaan kaupungin arvot ovat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys. Nämä arvot ohjaavat toimintayksikkömme toimintaa ja arkea.

Innovatiivisuus

Innovatiivisuus näkyy työyhteisössämme ja työssämme varhaiskasvatuksen kehittämisessä lapsen etu keskiössä pitäen. Pyrimme tuottamaan perheiden tarpeita vastaavaa palvelua joustavasti.

Kestävä kehitys

Kestävä kehitys arvona näkyy toimintayksikössämme monella eri tapaa.

Kulttuurinen kestävä kehitys näkyy suomalaisen ja vantaalaisen kulttuurin vaalimisena. Avoimena suhtautumisena uusiin työskentelytapoihin ja asioihin, jotka liittyvät monikulttuuriseen kohtaamiseen.

Sosiaalinen kestävä kehitys näkyy lapsen arjen sujuvuuden huolehtimisessa, syrjäytymisvaarassa olevien perheiden sosiaalisten kontaktien ylläpitämisessä ja uusien työkalujen etsimisessä osallisuuden lisäämiseksi. Lisäksi sosiaalinen kestävä kehitys näkyy perheiden jaksamisen tukemisena.

Ekologinen kestävä kehitys on yksikössämme energian säästämistä, tavaroiden ja tarvikkeiden oikein käyttämistä ja kunnioittamista, rikkinäisten lelujen pois huolehtimista sekä kestävää laatua olevia hankintojen tekemistä.

Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys näkyy toimintayksikössämme ammatillisena käyttäytymisenä, avoimena vuorovaikutuksena ja dialogin harjoittamisena, hyvän ja kannustavan ilmapiirin ylläpitämisena, toisen auttamisena ja vanhempien ja lasten osallisuutena.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsiy

Varhaiskasvattajina tuemme lasta kokonaisvaltaisesti lapselle asetettujen kasvatuksellisten tavoitteiden suuntaisesti. Kasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva ja aktiivinen lapsi.

2.2.1 Kasvattajuus

Kasvattajuudessa koemme tärkeäksi herkkyyden kohdata lapsi yksilönä ja kyvyn reagoida lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Kasvattajan sitoutuminen työhön ja asenne työtä sekä lapsia kohtaan on tärkeää. Kasvattajan tehtävänä on luoda turvallinen ja kannustava ilmapiiri, jossa lasten osallisuus ja yhteenkuuluvuuden tunne mahdollistuvat. Kannustamme lapsia omatoimisuuteen ja annamme heille tarvittaessa tukea kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen. Tehtävämme on myös tukea lapsen itsetunnon kehittymistä tuomalla hänen vahvuuksiaan esiin.

Kasvatuskumppanuus ja tiimityö ovat kasvattajan työn lähtökohtia. Oman työn arviointi tiimissä ja tehdyt tiimisopimukset sekä koulutukset ohjaavat ammatillista kehittymistä.

2.2.2 Lapsikäsitys

Lapsi on aktiivinen toimija ja oppija. Lapsi kasvaa ja oppii toimiessaan vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa. Lapsi tutustuu ympäristöönsä kokeilemalla taitojaan leikin, liikunnan, taiteellisen ilmaisemisen ja tutkimisen kautta. Lapsi kehittyy ja oppii yksilöllisesti. Havainnoimalla lasta nähdään lapsen tavat toimia ja oppia. Havainnointi antaa pohjan kasvatustyön suunnittelulle.

Lapsuuden vaaliminen ja arvostaminen on tärkeää. Lapsen on saatava vaikuttaa omaan toimintaansa hänelle sopivalla tavalla. Lasten osallisuus toteutuu kuulemalla aidosti heidän toiveitaan. Lapsen on tärkeää saada kokea iloa ja toiminnan vapautta turvallisessa ilmapiirissä.

3 Lasten puheenvuoro

Aloittaessaan syksyllä päivähoidon, lapsi saa rauhassa tutustua päiväkotiin, sen kasvattajiin, toisiin lapsiin sekä päiväkodin päivittäisiin toimintoihin. Hyvän luottamussuhteen synnyttyä, lapsen on helppo tuoda esille omia ajatuksiaan ja toiveitaan. Lasten osallisuus voi tulla esiin monilla tavoin. Kasvattaja voi kirjata ylös lasten näkemyksiä arjen tilanteissa, havainnoida toimintaa ja leikkejä. Henkilökunnan lapsihavainnoinnin ja lasten kanssa käymien keskustelujen pohjalta ideoimme ja kehitämme toimintaamme. Otamme huomioon myös lasten erityistarpeet innostamisessa oppimaan ja toimimaan.

Syksyn alussa, kun henkilökunta on tutustunut lapsiin, lasten kanssa keskustellaan siitä, mitä ajatuksia lapsilla herää erilaisista aihepiireistä (leikki, liikunta, ilmaisu). Keskustellessa lasten kanssa käytetään kuvamateriaalia apuna ikä- ja kielitaso huomioiden. Havainnoinnin ja kirjaamisen jälkeen lasten tarpeet otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja henkilökohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamisessa.

Kasvattajat ovat miettineet valmiiksi päivän ja viikon struktuurit, mutta lasten ideat voivat muuttaa niin päivien kuin viikkojen sisältöjä. Kuvakortit havainnollistavat mitä mahdollisuuksia toimintaympäristö tarjoaa. Samalla tämä tuo myös toiminta- ja oppimisympäristöä näkyväksi ja ideoi lasten toimintaa.

Kasvattajien läsnäolo mahdollistaa luovan toiminnan. Kasvattaja huomioi ja kuuntelee lasten toiveita sekä ehdotuksia, joiden pohjalta toiminta elää. Pedagogisten suunnitelmien laadinnassa on pohjana hyvä lapsen tuntemus.

Tulevaisuuden visiona on tuottaa sähköinen kasvunkansio, joka mahdollistaa reaaliaikaisen vuoropuhelun lapsen, perheen ja henkilökunnan välillä. Sähköinen kasvunkansio kulkisi sujuvasti kodin ja päiväkodin välillä.

Lapsen hyvinvointi on kaikkein tärkeintä. Antaa lapsen tulla kuulluksi ja nähdyksi. Olemme täällä lapsia varten.

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Kasvatuskumppanuus perustuu tasavertaisuuteen, avoimuuteen, luottamukseen ja yhteistyöhön. Lasta hoidetaan ja kasvatetaan yhdessä parhaalla mahdollisella tavalla. Perheellä on kuitenkin päävastuu lapsen hoidosta ja kasvatuksesta. Päivähoidon tehtävänä on antaa ammatillinen näkökulma ja ohjata mahdollisiin tukitoimiin.

Perheiden alkukohtaamiseen lapsen aloittaessa päivähoidon panostetaan. Päivähoidon kasvattajat varaavat aikaa perheen kuuntelemiseen ja keskustelemiseen. Kasvattajat antavat etukäteen perheelle *lapsi kotiloissa* -lomakkeen, jossa vanhemmat antavat tärkeitä tietoja lapsesta päivähoidon henkilökunnalle. Tämä käydään läpi yhdessä ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidon. Ennen päivähoidon aloitusta perheillä on mahdollisuus tutustua päiväkodin arkeen ja toimintaan useamman päivän aikana.

Perheet saavat tietoa päiväkodin pedagogiikan ja toiminnan periaatteista sekä rakenteista päivittäisissä keskusteluissa, varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa (Vasu) ja vanhempainilloissa. Erilaiset päiväkodin juhlat ja tapahtumat sekä vanhempainillat ovat perheille mahdollisuuksia tutustua muihin perheisiin. Perheillä on myös mahdollisuus tutustua yksikköme varhaiskasvatussuunnitelmaan internetissä. Kasvattajat kertovat lapsen päivittäiset tapahtumat lasta tuodessa ja haettaessa. Perheet saavat tietoa myös ilmoitustaululta, kirjallisilla tiedotteilla sekä puhelimen välityksellä. Tarvittaessa myös konsultoiva erityislastentarhanopettaja (KELTO) on yhteydessä vanhempiin.

5 Työ lasten parissa

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Kielen merkitys on keskeinen lapsen ajattelussa ja ilmaisussa. Pieni lapsi on alusta lähtien kiinnostunut ympäristöstään ja rakentaa kuvaa ympäröivästä maailmasta ja paikastaan siinä. Kieli tukee lapsen ajattelutoimintojen ja kommunikaation kehitystä.

Lapsen kohtaaminen ja kuuleminen päivittäin on yksikössämme tärkeää. Meillä on paljon lapsia, joiden oma äidinkieli on joku muu kuin suomenkieli. Niinpä aikuisen aito läsnäolo lapselle ja lapsen kohtaaminen katsekontaktissa on merkityksellinen.

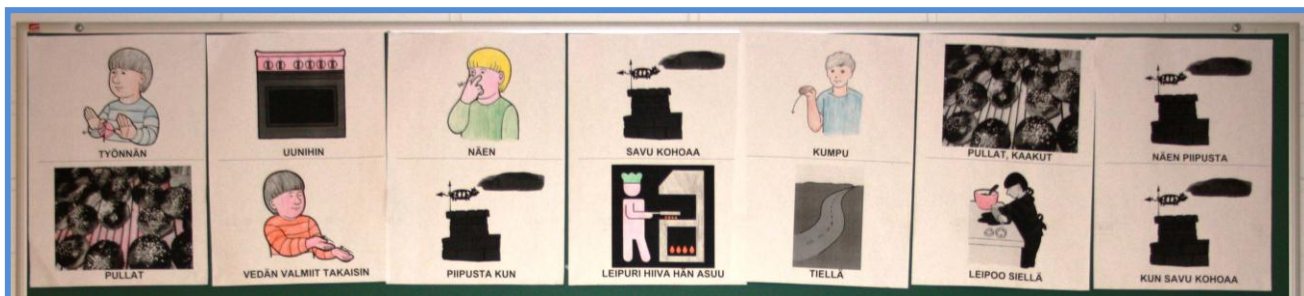
Lapsen yksilöllisyys kielellisten valmiuksien osalta vaihtelee paljon. Se on huomioitava kommunikoinnissamme. Käytämme esimerkiksi kuvia ja viittomia kommunikaation tukena. Samoin oma äänensävy ja äänenkäytön huomioiminen lasta kohdattaessa on tärkeää.

Pienryhmätuokioissa mahdollistuu lapsen itseilmaisun vahvistaminen ja kuulluksi tuleminen. Vertaisryhmässä toimiessaan lapsi oppii sosiaalisia tapoja ja kommunikatiomalleja. Lapsi tarvitsee kieltä toiminnassaan ja kieli kehittyy leikkimisen, liikkumisen, tutkimisen sekä taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen kautta.

Ammatillisuuden säilyttäminen ja omien tunnetilojen säätely lapselle puhuttaessa on tärkeää. Kasvattajan roolimalli, ilmeet, eleet ja kosketus ovat lapselle kommunikoitaessa turvallisuutta tuovia asioita. Oman tekemisen sanoittaminen ja selkeä puhe lapselle auttavat lapsen puheen kehitystä.

Leikillä, saduilla, jäljittelyllä ja päivittäisillä toimintarutiineilla on varhaislapsuudessa erityinen merkitys lapsen kielen kehitykselle. Päivittäiset toimintarutiinit opettavat pienille lapsille eri tilanteisiin liittyvää kieltä päivähoidon arjessa.

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

ilmiöistä.

Lasten oma toiminta on luontaisesti enimmäkseen leikkiä. Leikin sisällöt ja muodot vaihtelevat lasten mielenkiinnon ja oman toiminnan suunnittelun osaaamisen mukaan. Kasvattajan on ymmärrettävä omaehtoisesta leikin ja toiminnan merkitys osana lasten kulttuuria ja yhteisöllisyyttä. Lapsi kokee kuuluvansa yhteisöön, jos hänellä on paikka siellä ja mahdollisuus niin kuulua kuin näkyä.

Lasten oma toiminta heijastaa myös muun muassa lapsille suunnatun mainonnan tarjoamia vaikutteita. Samoin muutakin mediassa esiintyvää sisältöä. Kasvattajien tehtävänä on myös olla tietoinen ajan

Lasten keskinäinen vuorovaikutus nousee kuitenkin tärkeimpään osaan heidän kulttuurissaan. Vertaisoppimista ei voida välttää. Lapset oppivat toisiltaan ja antavat myös omaa osallisuuttaan muille lapsille onnistuneissa leikeissä. Kaikille lapsille pitää antaa mahdollisuus vertaisoppimiseen ja osallisuuteen. Osallisuus on tunne hyväksytyksi tulemisesta ja tunne siitä että kuluu joukkoon.

Kasvattajan tehtävänä on havainnoida lasten toimintaa ja laatia yhdessä vanhempien kanssa kumppanuudessa lapsille varhaiskasvatussuunnitelmia. Havaintojen ja vasujen pohjalta kasvattajat muokkaavat toimintaympäristöä mahdollistamaan lasten oman toiminnan kehittymistä haluttuun suuntaan. Näin lapsilla on itse mahdollisuus kehittää kulttuuriaan ja vahvistaa yhteisöllistä toimintaansa. Kasvattaja luo mahdollisuuksia ilon ja onnistumisen kokemuksiin lasta kannustamalla ja tu-

kemalla lasta omaan ajatteluun omassa toiminnassaan. Lapsen tekemisen, ajatuksien ja olemisen arvostaminen lisää hänen osallisuuden ja tärkeyden tunnetta.

Ryhmän yhteisten toimintasääntöjen sopiminen, läpikäyminen ja kertaus ovat osa kasvattajien tehtäviä lasten oman kulttuurin syntymisen turvaamisessa.

5.3 Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma

Kiusaaminen on vakava asia ja siihen puututaan aina välittömästi. Tiedostamme, että kiusaaminen vaikuttaa lapsen psyykkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Päiväkotikäisellä lapsella ei ole vielä kykyä itse ratkaista ristiriitoja. Kasvattajan on tärkeää olla mukana selvittämässä tilanteita. Kiisaamisen selvittely on aina kasvattajan vastuulla. Kiisaaminen ei ole vain fyysistä kiisaamista (lyöminen, potkiminen), vaan se voi olla myös sanallista (haukkuminen, arvosteleminen) tai psyykkistä (uhkailu, leikistä pois jättäminen).

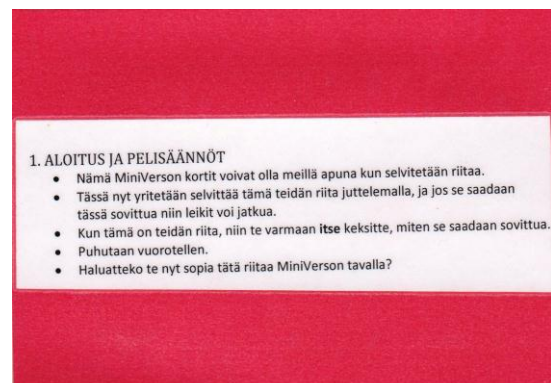
Kiusaamisen ehkäisyssä on tärkeää luoda turvallinen ympäristö, jossa lapsen on hyvä olla. Kasvattaja vastaa turvallisen ja myönteisen ilmapiirin luomisesta koko päivän ajan. Positiivisiin vuorovaikutussuhteisiin niin lasten kuin kasvattajien välillä kiinnitetään huomiota. Tiedostamme, että kasvattaja on läsnä, tukee ja ohjaa kaikissa päivän tilanteissa.

Kasvattajan läsnäolo on erityisen tärkeää, jotta ristiriitatilanteisiin pystytään puuttumaan nopeasti ja oikeudenmukaisesti. Erityisesti psyykinen kiisaaminen vaatii kasvattajan tarkkaa havainnointia. Kiisaamisen varhainen havaitseminen, sen ehkäiseminen ja vaihtoehtoisen toiminnan mallintaminen ovat hyvän ammattitaidon kulmakiviä.

Ristiriitatilanteita käsitellään lapsen kanssa ikätaso huomioiden; mitä vanhempi lapsi on, sitä enemmän hän on aktiivisesti mukana riidan selvittämisessä. Syksyllä 2012 käynnistimme Mini Verso -vertaissovittelun, johon koko henkilökunta sai koulutuksen. Sovittelun periaatteena on, että lapset yhdessä kasvattajan kanssa sopivat ristiriitansa. Yhdessä yritetään löytää ratkaisu, että kiisaamista ei pääsisi enää tapahtumaan. Kasvattaja ei ole kummankaan lapsen puolella, vaan kuuntelee molempien version tapahtumista ja auttaa lapsia selvittämään tilanteen. Kun lapset itse ratkaisevat riitansa, he sitoutuvat tehtyihin sopimuksiin paremmin. Sovittelun apuna ovat kuvakortit.

Sovittelun lisäksi käytämme ristiriitatilanteissa muita niin sanottuja pehmeitä keinoja eli ymmärtävää keskustelua, syliä ja lohdutusta. Ristiriitatilanteiden ratkaisuissa emme käytä kovia keinoja (jäähypenkki, uhkailu). On todettu, että nämä keinot eivät vähennä kiisaamista.

Lapset tarvitsevat myönteisiä kokemuksia toisten ihmisten kanssa toimimisesta. Toisten lasten kanssa toimiminen on yksi vaikeimmin opittavista taidoista. Kasvattajan apua tarvitaan erityisesti toisten kanssa toimimisen, sääntöjen opetteluun sekä ystävyysuhteiden solmimiseen ja ylläpitämiseen. Kiisaamisen ehkäisyssä on tärkeää, että lapselle opetetaan oikeita tapoja toimia vertaissuhteissaan.

5.4 Päivän kulku ja omatoimisuus

Lapsen päivä muodostuu erilaisista arkeen liittyvistä tilanteista, jotka ovat selkeän mutta tarvittaessa joustavan päivärytmin perusta. Mitä pienempi lapsi sen tärkeämpi on selkeä rutiininomainen päivärytmi, lapsi oppii ennakoimaan tulevaa ja hahmottamaan päivähoitopäivänsä kokonaisuuden. Se synnyttää lapselle turvallisuuden tunnetta. Tarvittaessa kasvattaja voi hahmotella lapselle hoitopäivän kulkua päiväjärjestyskuvilla.

Kasvattaja suunnittelee siirtymätilanteet lapsiryhmän mukaisesti. Hän voi porrastaa toimintaa esimerkiksi uloslähtötilanteissa. Rauhallinen pukeutumishetki antaa lapselle paremmat mahdollisuudet omatoimisuuden kehittymiselle sekä kasvattajalle mahdollisuuden jakaa lapselle yksilöllistä huomiota.

5.5 Lasten leikki

Leikkiminen on yksi lapsille ominaisista tavoista toimia. Muita lapselle ominaisia tapoja toimia ovat liikkuminen, tutkiminen sekä taiteellinen ilmaisu ja kokeminen. Lapsi oppii toimiessaan aktiivisesti. Leikki on keskeisin toiminnan muoto lapsen oppimisessa ja ajattelun kehittämisessä. Hyvä leikki vaatii kasvattajalta läsnäoloa, ohjausta ja leikissä mukana olemista. Kasvattajan tehtävä on havainnoida lasten leikkiä. Havainnointi antaa olennaista tietoa lasten leikkitaidoista, tavasta ajatella ja hahmottaa maailmaa. Kasvattajan tehtävänä on myös pitää lapsen kohtaamisessa positiivista näkökulmaa yllä.

Lasten leikki voi olla joko omaehtoista toimintaa tai kasvattajien suunnittelemaa pedagogisia tavoitteita sisältävää toimintaa. Lapsille pitää antaa mahdollisuus myös leikin jatkumiseen. Arjen tasolla se vaatii henkilöstön yhteistä sitoutumista siihen, että leikkimaailma on ja pysyy tietyn aikaa lasten käytettävissä. Hyviä leikkejä on syntynyt myös tarinoiden ja satujen pohjalta. Tuttu juoni antaa lapsille samantapaisen viitekehyksen toimia leikissä juonen mukaisesti. Tämän tyyppinen leikki on toiminut mainiosti leikkitaidossa edenneiden lasten ryhmissä.

Kasvattajan tehtävä on myös muokata toimintaympäristöä niin, että lasten leikki mahdollistuu ja kehittyy lasten valmiuksien mukaan. On syytä huolehtia erilaisten leikkien vaatimien alueiden olemassaolosta. Pitää olla tilaa vauhdikkaisiin leikkeihin, rauhalliseen leikkiin ja erilaisten teemojen ympärillä tapahtuviin leikkeihin. Leikkimisen aktiviteettia voidaan virittää myös vaihtamalla leikkivälineitä ryhmästä toiseen. Lelujen ja leikissä tarvittavien tavaroiden on syytä sijaita helposti saatavilla.

Perushoitotilanteet antavat mahdollisuuden leikittelyyn lasten kanssa. Huumori, hassuttelu, laulut ja riimitte-
lyt rikastuttavat lasten toimintaa. Ne tuovat iloa ja mukavaa vaihtelua arjen askareisiin muuttaen niitä lei-
kinomaiseksi toiminnaksi.

5.6 Oppimistoimintojen organisointi

Oppiminen on lapselle kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa lapsi käyttää kaikkia aistejaan. Vuorovaikutukses-
sa ympäristön ja ihmisten kanssa toimiessaan, lapset liittävät tilanteita omiin kokemuksiinsa, tuntemuksiinsa
ja käsiterakenteisiinsa. Toimiessaan mielekkäällä ja merkityksellisellä tavalla lapsi voi kokea onnistumisen ja
oppimisen iloa. Kasvattaja kuuntelee lasta ja antaa mahdollisuuksia tehdä aloitteita, valita toimintojaan, tut-
kia, tehdä johtopäätöksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Toiminta on suunniteltua ja toiminnat koetaan oppimistilan-
teina. Toiminta koostuu koko ryhmän toiminnasta, pienryhmä- ja yksilötoiminnasta, jota kasvattaja omalla
esimerkillään, läsnäolollaan ja kannustuksellaan ohjaa.

Oppimisympäristössä tulee vallita kiireetön, iloinen, avoin, rohaiseva ja myönteinen ilmapiiri. Työvälineiden
ja materiaalien tulee olla lasten ulottuvilla. Hyvin rakennettu ympäristö on viihtyisä, sekä kannustaa lasta
leikkimään, tutkimaan, liikkumaan, toimimaan ja ilmaisemaan itseään monin eri tavoin. Kasvattajat suunnit-
televat selkeät päivä- ja toimintastruktuurit, jotka mahdollistavat pienryhmätoiminnan. Tällöin jokaisella lap-
sella on mahdollisuus ilmaista itseään turvallisessa ja kannustavassa ilmapiirissä. Ryhmien toimintaa jaksote-
taan ja porrastetaan.

Pienryhmät muodostetaan esimerkiksi ikä- ja kehitystason, toiminnan sekä mielenkiinnon kohteiden perus-
teella yli ryhmärajojen. Pienryhmätoiminta tukee lapsen ja aikuisen vuorovaikutusta, antaa lapselle enem-
män tilaa omien tarpeidensa ja ajatustensa esille tuomiseksi ja tarjoaa kiireettömän ilmapiirin vuorovaikutus-
taitojen harjoitteluun.

	VARHAISKASVATUS	ESIOPETUS (osana varhaiskasvatusta)
VALTAKUNNALLINEN ASIAKIRJA	Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, THL (2005): Varhaiskasvatus- suunnitelman perusteet	Opetushallitus (2010): Esiope- tuksen opetussuunnitelman pe- rusteet
SISÄLLÖT	Sisällölliset orientaatiot • Matemaattinen orien- taatio • Luonnontieteellinen orientaatio • Historiallisyhteiskunnalli- nen orientaatio • Esteettinen orientaatio • Eettinen orientaatio • Uskonnollis- katsomuksellinen orien- taatio (kieli on käsitelty omana kohta- naan)	Sisältöalueet • Kieli ja vuorovaikutus • Matematiikka • Etiikka ja katsomus • Ympäristö- ja luonnon- tieto • Terveys • Fyysinen ja motorinen kehitys Taide ja kulttuuri

Taulukko 1. Varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetussuunnitelman vertailu

5.7 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.7.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Kasvun ja oppimisen tuki Kulomäen toimintayksikössä perustuu Vantaan varhaiskasvatuksen linjauksiin kasvun ja oppimisen tuesta. Sen lähtökohtana on kaikille lapsille yhteinen ja yhtäläinen laadukas varhaiskasvatus. Kasvattajilta edellytetään lasten kasvun ja kehityksen tuntemista, vahvuuksien ja tuen tarpeen varhaista tunnistamista sekä lasten tarpeista lähtevän kasvatustoiminnan ja toimintaympäristön muokkaamista.

Kaikille varhaiskasvatukseen osallistuvilla lapsilla tehdään lapsen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä vanhempien kanssa. Esiopetusikäiselle lapselle laaditaan vastaavasti lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma. Päiväkodin johtaja vastaa, että päivähoitoyksikön varhaiskasvatussuunnitelma toteutuu sekä varmistaa, että lapset saavat tarvitsemansa tuen. Päiväkodin johtajan vastuulla on tuen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvät ratkaisut.

Lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa jaotellaan kasvun ja oppimisen yleiseksi, tehostetuksi tai erityiseksi tueksi. Tuen perustana ovat yhdessä kodin kanssa sovitut tavoitteet, jotka tukevat lapsen kokonaisvaltaista kasvua. Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet ja oppimis- sekä kehitystarpeet.

Lapsen tuen tarve voi vaihdella tilapäisestä jatkuvaan ja vähäisestä vahvempaan tai yhden pedagogisen tukimuodon tarpeesta useamman pedagogisen tukimuodon tarpeeseen. Lapsen tarvitsema tuki tulee rakentaa siten, että lapsi voi mahdollisimman täysipainoisesti osallistua toimintaan joustavin pedagogisin järjestelyin. Kasvatushenkilöstöltä vaaditaan vankkaa pedagogista asiantuntijuutta, jotta tukea voidaan tarjota oikea-aikaisesti ja oikein tukimuodoin.

Kulomäen toimintayksikössä on tuentarvetta huomioitu perustamalla pienennetty ryhmä Kulomäen päiväkohtiin. Siinä voi olla 2-4 tuentarpeessa olevaa lasta ja ryhmän maksimi lapsimäärä on 16. Pienennetty ryhmä on määräaikainen, toimintayksikön ja tulosyksikön kokonaistilanteeseen liittyvä ratkaisu.

Pienennettyyn ryhmään sijoitetaan kolme vuotta täyttäneitä kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevia lapsia, jotka eivät saa tarvitsemaansa tukea tavallisessa ryhmässä. Ryhmän kolmesta työntekijästä kaksi toimii lastentarhanopettajan tehtävässä.

Joissakin tapauksissa lapselle tai lapsille haetaan avustajapalvelua. Avustajapalvelulla turvataan lapsiryhmälle lisäresurssia, jolla mahdollistetaan hoito- ja kasvatushenkilöstön suunnittelema ja toteuttama kasvun ja oppimisen tuki sekä tarkoituksenmukaisen pedagogisen toiminta. Lapsi voi tarvita avustajapalvelua esimerkiksi päivittäisissä toiminnoissa, ryhmässä toimimisessa tai toimintaan osallistumisessa.

Keskeistä avustajapalveluiden kohdentamisessa on turvata lapsen osallisuus oppimiseen ja ryhmässä toimimiseen. Avustamisen tarkoitus on tukea lapsen taitojen ja itsenäisyyden kehittymistä niin, että hän selviytyisi yhä enemmän ilman avustamista. Päätöksen avustajapalveluiden myöntämisestä tekee alueellinen kasvun- ja oppimisentuen työryhmä.

5.7.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus

Kohtaamme kunnioittaen ja tasavertaisesti kaikki eri kulttuuri- ja uskontotähtöisyyden kuuluvat perheet. Saamme tietoa eri kulttuureista lasten vanhemmilta, koulutuksista ja kirjallisuudesta.

Käymme päivähoidon alussa perheiden kanssa alkukeskustelun, jossa perhe saa kertoa omasta kulttuuristaan, tavoistaan ja niiden vaikutuksesta lapsen arkeen. Näiden tietojen avulla voimme helpottaa lapsen sopeutumista päiväkodin toimintaan. Keskustelussa kerromme perheelle suomalaisesta päivähoidosta. Tarvittaessa käytämme tulkkipalvelua.

Tuomme kaikkien tietoisuuteen eri kulttuurien arkisia asioita esimerkiksi tervehdyksiä eri kielillä, ruokailu- ja juhlatottumuksia. Monikulttuuristen lasten vanhempien toivoisimme olevan läsnä päiväkodin aloittamisvaiheessa. He voisivat sanoittaa päiväkodin toimintaa lapsilleen ja tällä tavoin suomalainen päiväkotitoiminta tulisi tutuksi perheelle, varsinkin jos perheellä ja henkilökunnalla ei ole yhteistä kieltä.

Toivomme perheiden tukevan omaa kulttuuriin tuomalla sen eläväksi päivähoidon arkeen, joka tukisi lapsen omaa kulttuurista identiteettiä

päivähoidossa. Vanhemmat voivat esimerkiksi tulla omien juhlapäivien kunniaksi leipomaan lasten kanssa päiväkotiin.

Tarjoamme monikulttuurisille perheille tietopaketteja heidän omalla äidinkielellään. *Miten kasvatat lapseni Suomessa?*-opas on julkaistu esimerkiksi venäjäksi, arabiaksi, englanniksi.

Monikulttuuristen lasten kanssa kasvattaja sanoittaa, kuvittaa tunteita, tilanteita, käyttää paljon toistoja ja elekieltä. Tarvittaessa käytämme tulkkipalvelua.

Päiväkodissa annetaan suomi toisena kielenä (S2) opetusta. Käytämme opetuksen keinoina pienryhmä- ja yksilötoimintaa. Opetuksen tueksi sanoitamme, kuvitamme tilanteita, tunteita ja ympäristöä. Kasvattaja tietoisesti käyttää arjen jokaista tilannetta oppimistilanteena.

Lapsen oman uskonnon tai katsomuksen perinteeseen sekä tapoihin ja käytäntöihin perehdytään. Lapsia lähellä olevien uskontojen ja katsomusten tapoihin tutustutaan.

Esiopetukseen sisältyy eettistä kasvatusta ja kulttuurista katsomuskasvatusta. Huoltajan valinnan mukaan lapsi osallistuu tällöin joko järjestettyyn uskontokasvatukseen, elämäkatsomustietokasvatukseen tai muuhun opetukseen.

5.8 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Päiväkodin läheisyydessä on runsaasti metsää ja rakennettuja puistoalueita. Lähiympäristö tarjoaa lapsille mahdollisuuden monipuoliseen liikkumiseen ja leikkimiseen. Luonnon materiaalien käyttö leikeissä ja askarte-lussa innostaa lapsia mielikuvituksen käyttöön, näin leikeistä tulee monipuolisia ja pitkäkestoisia.

Päiväkotimme voi hyvin ottaa toiminnassaan huomioon koko Vantaan ympäristö- ja luontoteeman, jonka keskeisenä tavoitteena on hyvän luontosuhteen muodostuminen lapsille. Luontosuhde luo pohjaa kasvun myötä syvenevälle ja laajenevalle ympäristösuhteelle.

Metsää ja luontoa hyödynnetään oman lähiympäristön tuntemiseen. Käydään retkillä esimerkiksi kirjastossa, koulussa, puistoissa ja tutustutaan lasten kotiympäristöön. Tutkimme luontoa, havainnoimme vuodenaikojen muutoksia ja ympäristön moninaisuutta. Tavoitteenamme on, että lapsi oppisi kunnioittamaan luontoa ja sen rauhaa, arvostamaan rakennettua ja luonnonvaraista ympäristöä, erilaisia ihmisiä ja kulttuureja sekä tuntemaan oman toimintansa vaikutuksen lähiympäristöönsä.

Olemme ottaneet ekologisuuden ja kestävä kehityksen huomioon päiväkodissamme kierrättämällä, energiaa säästämällä ja materiaalien sekä hankintojen valinnoissa. Henkilökunta toimii esimerkkinä ja ohjaa lapsia lelujen ja tavaroiden oikeanlaiseen käsittelyyn sekä huolehtimaan ympäristön siisteydestä.

5.9 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

5.9.1 Esiopetuksen järjestäminen

Esiopetus on arjen toiminnoista lähtevää pedagogista, tavoitteellista ja kokonaisvaltaista toimintaa, jossa otetaan huomioon lapsen taidot, kiinnostuksen kohteet, kehitystaso ja aiemmat oppimisen kokemukset. Esiopetuksessa kehitetään lapsen työskentelytaitoja ja -tapoja. Tavoilla on keskeinen merkitys siihen mitä ja miten opitaan. Myönteisillä oppimiskokemuksilla on suuri merkitys siihen, miten lapsi kokee itsensä oppijana ja millainen motivaatio hänellä on oppimiseen. Esiopetuksessa vahvistetaan lapsen itsetuntoa myönteisten oppimiskokemuksien avulla ja tarjotaan mahdollisuuksia elämäntaitojen oppimiseen sekä harjoitellaan itsestä huolehtimista ja sosiaalisia taitoja.

Esiopetuksessa varhaiskasvatuksen sisältöalueita syvennetään lapsen luontaisia toimintatapoja hyödyntäen, leikkien, liikkuen, tutkien ja taiteellisten kokemusten kautta. Leikki on keskeinen kasvua ja oppimista edistävä toimintamuoto ja se kuuluu olennaisena osana jokaiseen päivään. Suunnittelussa huomioidaan mahdollisimman monen sisältöalueen käsittely saman toiminnan puitteissa.

Esiopetuksessa toimitaan sekä isossa ryhmässä että pienryhmissä. Esiopetuksen pienryhmät muodostetaan toiminnan mukaan niin, että ne tukevat lapsen kasvua ja oppimista. Muuttuvat pienryhmät antavat lapsille kokemuksia toimia myös ryhmän kaikkien lasten kanssa ja erikokoisissa ryhmissä. Päiväkodissa esiopetusta annetaan lapsen tarpeen mukaan esiopetus- tai pienennetyssä ryhmässä. Esiopetukseen osallistuminen on maksutonta ja vapaaehtoista.

5.9.2 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Päiväkodissämme annetaan valmistavaa opetusta perusopetuksen valmistavan opetuksen kriteerit täyttävälle 6-vuotiaille maahanmuuttajataustaisille lapsille. Perusopetuksen valmistava opetus on tarkoitettu niille maahanmuuttajataustaisille lapsille, joiden suomenkielen taito ja muut valmiudet tai jompikumpi ei riitä esi- tai perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen.

Esiopetuksen piiriin tulevan lapsen suomenkielen taso selvitetään yhdessä vanhempien ja huoltajien kanssa keskustellen. Keskustelun myötä täytetään yhdessä vanhempien kanssa *Lapsi kotiloissa* - sekä *Huoltajien kuulemis*-kaavakkeet. Siten selvitetään lapsen tuen tarve valmistavassa opetuksessa.

Syksyllä esiopetuksen alkaessa, kirjataan yhdessä vanhempien kanssa *Lapsen valmistavan opetuksen oppimissuunnitelmaan* lapsen tuen tarpeen kohteet ja sovitaan yksilöllisesti lapsen tavoitteista sekä siihen liittyvistä toimintatavoista. Varsinaisen esiopetusajan ulkopuolella tapahtuvan viidennen tunnin sisältö ja menetelmät kirjataan erikseen lapsen valmistavan opetuksen oppimissuunnitelmaan.

Valmistavaa opetusta annetaan Maauninpolun päiväkodissa esiopetuksen työpäivinä viisi tuntia päivässä. Valmistavaan opetukseen osallistuva lapsi integroituu päivittäin muuhun esiopetustoimintaan ja ryhmiin. Valmistavan esiopetuksen tavoitteena on edistää lapsen suomenkielen oppimista, kotoutumista, esiopetuksen sisältöjen omaksumista ja ystävyyssuhteiden muodostumista niin, että hän voi aloittaa koulunkäynnin omaa ikätasoaan vastaavassa perusopetuksen ryhmässä. Opetuksessa käytetään Suomi toisena kielenä (S2) suunnitelmaa sekä pääkaupunkiseudun monikulttuurista toimintamallia (MONIKU). Viides tunti toteutetaan integroituna päivähoidon muuhun toimintaan, sisältäen muun muassa pienryhmätyötä, leikkiä, työtehtäviä sekä tapakasvatusta yhdessä muiden lasten kanssa aikuisen ohjaamana. Opetuksen eriyttämisen lähtökoh- tana ovat kunkin lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset tavat oppia.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Kulomäen toimintayksikkö koostuu kuudesta tiimistä, joissa on jäsenenä joko kaksi lastentarhanopettajaa ja yksi lastenhoitaja tai yksi lastentarhanopettaja ja kaksi lastenhoitajaa. Jokainen tiimi pitää kerran viikossa tiimipalaverin, jossa käydään läpi lapsiryhmän ryhmän asiat ja toiminnan suunnittelua.

Yksikön rakenteeseen kuuluu kaksi päiväkotia. Molemmissa päiväkodeissa on talon palaverit tarvittaessa, joissa käsitellään ko. päiväkodin juoksevia asioita.

Koko yksikköä johdetaan johtoryhmän kautta, jossa on jäsenenä yksi edustaja kustakin tiimistä. Päiväkodin johtaja toimii puheenjohtajana ja laatii asialistan kokoukseen. Johtoryhmä laatii tavoitteet tuloskortteille ja suorittaa arvioinnin toteutuneen toiminnan suhteen. Tarvittaessa johtoryhmä vie asioita kommenttikierrok- selle tiimeihin.

Varhaiskasvatustyö alkaa päiväkodinjohtajan ja perheen tapaamisella, jossa keskustellaan ja sovitaan päivä- hoitoon liittyvistä yleisistä asioista.

Yksikössämme on sovittu pedagoginen toimintamalli, jonka mukaan toimintaa suunnitellaan. Mallissa on kuvattu lapsen vasun kehkeytyminen ja sen vaikutus ryhmävasuun sekä niiden arviointi.

1. vaiheessa pidetään lapsen aloituskeskustelu, jonka tavoitteena on päivähoidon ja varhaiskasvatuksen hyvä alkaminen.
2. vaiheessa kasvatushenkilöstö tekee lapsesta havaintoja ja muokkaa toimintaympäristöä niin, että lapsesta saadaan riittävän monipuolisesti havaintoja.
3. vaiheessa tiimi käy keskustelua lapsesta yhteisen ammatillisen näkemyksen muodostamiseksi hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Keskustelu ohjaa kasvattajien toimintaa ja kasvattajat tiedostavat lapsen kasvun ja oppimisen mahdollisuudet.
4. vaiheessa käydään perheen kanssa vasukeskustelu. Kasvattajat kunnioittavat lapsen, lapsen vanhempien ja toistensa kokemuksia ja mielipiteitä ja työskentelevät kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti.
5. vaiheessa tiimit kokoavat lapsen vasuista lapsiryhmän tavoitteet, joiden pohjalta laaditaan ryhmävasu ja toimintasuunnitelma. Lapselle ominaiset toiminnan tavat otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksen muodoissa ja ne ohjaavat kasvattajayhteisön tapaa toimia lasten kanssa. Niissä toteutuvat kielen merkitys, sisällölliset orientaatiot ja lapsen oppiminen.
6. vaihe on jatkuva arviointi. Varhaiskasvatusta kehitetään kokonaisvaltaisesti lapsen ja kasvattajayhteisön toimintaa sekä varhaiskasvatusympäristöä arvioimalla. Arvioinnin on oltava luonnollinen osa kasvattajan arkityötä. Toiminnan reflektoinnilla kasvattajat ja tiimit voivat kehittyä ja muuttaa toimintaansa lapsen tarpeisiin sopivaksi. Kasvatustoiminnan läpinäkyvyys luo mahdollisuuden yhteiseen ja yhteisölliseen oppimiseen.

Päiväkodinjohtaja käy pedagogista keskustelua tiimien kanssa tiiminpalavereissa noin 4 -6 kertaa toimintakauden aikana. Lisäksi järjestetään työiltoja ja suunnitteluiltoja pedagogisen keskustelun käymiselle.

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Kulomäen toimintayksikön varhaiskasvatuksen laatua varmennetaan eri tahojen yhteistyöllä. Opetustoimen ja erityisesti lähikoulun kanssa yhteistyön keskeisenä sisältönä on saada aikaiseksi lapselle kasvatuksellinen ja opetuksellinen jatkumo. Koulun kanssa toimimme tiedonsiirto esiopetuksesta kouluun (Esko) –lomakkeen lisäksi tehohankkeen mukaan kehitetyn toimintamallin mukaisesti. Siinä mallissa koulun erityisopettaja käy tutustumassa kevään aikana tuleviin ykkösluokkalaisiin. Tutustumisen tavoitteena on suunnitella oppilaskohdaisesti mahdollisimman hyvä koulun aloitus.

Lastenneuvolatoiminnan kanssa yhteistyössä vanhempien kanssa seuramme lapsen kasvua ja kehitystä ja tarvittaessa ohjaamme perhettä hakeutumaan eri palveluihin esimerkiksi puheterapiaan ja perheneuvolaan.

Toiminta on 4-vuotiaiden kanssa linjattu kaupunki tasolla. Tarvittaessa teemme yhteistyötä myös muun ikäisten lasten osalta. Verkostoyhteistyön yhtenä keskeisenä tavoitteena on mahdollisimman varhainen puuttuminen riskitilanteissa.

Lapsen etua palvelevat yhteistyökäytännöt ja periaatteet on sovittu lastensuojelun, perhetyön ja perheneuvolan osalta. Yhteistyötä näiden tahojen kanssa tehdään tilanteissa, joissa neuvotellaan yksittäisen lapsen asioista tai edellytetään viranomaisten puuttumista lapsen hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Teemme myös yhteistyötä vantaalaisten oppilaitosten kanssa. Ohjaamme opiskelijoita työssäoppimisessa ja arviomme näyttötutkintasuorituksia. Lisäksi saatamme työskennellä opiskelijoiden kumppanina heidän opinäytetöissään.

7.2 Hyvinvointityö ja oppilashuolto

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kun lapsi voi hyvin hänellä on mahdollisimman hyvät kasvun, oppimisen ja kehittymisen edellytykset. Yksikössämme hyvinvointityötä tehdään oppilashuollon muodossa esiopetuksessa sekä valmistavassa opetuksessa ja hyvinvointityönä muiden lasten osalta.

Oppilashuolto kokoontuu kahdesti vuodessa. Tarvittaessa useamminkin. Syksyn kokouksessa ovat läsnä päiväkodinjohtajat, esiopettajat ryhmittäin, konsultoiva erityislastentarhanopettaja ja neuvolan terveydenhoitaja. Vanhemmilla on oikeus osallistua oman lapsensa kohdalla kokoukseen. Myös lapsen näkemys ja mielipide selvitetään häntä koskevassa asiassa ja hänen osallisuuttaan tuetaan ja vahvistetaan.

Syksyllä kartoitetaan lapsen edellytykset kasvuun, oppimiseen ja kehitykseen esiopetuksessa. Pohjana käytetään aiempia kokemuksia päivähoidosta, vanhempien näkemystä sekä neuvolan työntekijän havaintoja. Jokaiselle lapselle laaditaan tarvittaessa suunnitelma jonka mukaan edetään. Keväällä asetettuja tavoitteita arvioidaan ja mietitään vielä kouluun siirtymisen osalta menettelytapoja.

Muiden kuin esiopetuksessa olevien lasten osalta toteutamme hyvinvointityötä tiimien ja johtajan välisellä yhteistyöllä. Tarvittaessa kutsumme vanhempia mukaan pohtimaan pulmallisia tilanteita. 4-vuotiaiden osalta teemme neuvolan kanssa yhteistyötä käyttäen *hyvemallia*.

Kiusaamistilanteita varten olemme laatineet kiusaamisen ehkäisysuunnitelman. Lisäksi olemme kouluttaneet henkilöstömme käyttämään lasten keskinäisten riitojen ratkaisemisessa Mini Verso -vertaissovittelua.

Hyvinvointityö on aiheenamme syksyn tapaamisessa vanhempien kanssa, vanhempainilloissa tai kasvatuskeskusteluissa.

7.3 Varhaiskasvatuksen viestintä

Oman työmme merkityksen esille tuominen tapahtuu yksikössämme päivittäisten keskustelujen kautta suurimmaksi osaksi. Kasvattajat kertovat vanhemmille päivän tärkeistä tapahtumista ja niihin liittyvistä pedagogista ratkaisuista. Välillä kysymme vanhemmilta heidän mielipidettään siihen, kuinka joidenkin asioiden suhteen olisi hyvä toimia, niin että se tukisi parhaalla mahdollisella tavalla lapsen kehitystä ja hyvinvointia.

Uudet pedagogiset linjaukset otamme esille vanhempainilloissa. Tällaisia ovat olleet muun muassa pienten lasten hyvinvointityö ja Mini verso -vertaissovittelu.

Vantaa

Sivistystoimi, varhaiskasvatus

Kulomäen toimintayksikkö

Maauninpolun päiväkoti, Kulomäen päiväkoti

Maauninpolku 1, 01450 Vantaa

09-83932664